

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

2. In qua tertium argumentum proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

tibus integralibus materiae primae sine quantitate; tunc sic, illae entitates ex quibus componitur substantia integra possunt separari à Deo destructa vnione adhaec quando actu componunt: ergo separantur vt partes non ratione quantitatis quia non est ibi quantitas: ergo ratione sui. Vergetur, & casum separationis pono inter partes heterogeneas hominis, v.g. quando separatur brachium à pectore, & caput à collo; tunc enim haec entia non possunt separari vt totum, sed vt partes: ergo falsa est illa solutio, videlicet quod partes integrales semper separantur vt totum. Probatur antecedens; caput quatenus est in corpore est pars heterogenea: ergo post separationem non est totum; probatur consequentia ex distinctione inter partes heterogeneas, & homogeneas, quia partes homogeneae sunt post separationem totum, vt pars aquae sit aqua totalis post divisionem; at vero partes heterogeneae semper sunt partes equi, vt caput equi semper est pars equi, & est non equus.

Declaratur, quia quantitas non est vnio formaliter inter partes substantiales; tum quia talis vnio est substantialis, & quantitas non est entitas substantialis, sed accidentalis; tum etiam, quia vnio est modus, quantitas autem est res. Deinde quia vna substantia non vnitur alteri substantiae per accidens, sed per se; atque si vniretur per quantitatem non vniretur per se, sed per accidens: ergo non vniuntur illae partes substantiales per se, sed per modum, qui sit intra gradum illarum partium, hoc est, intra gradum substantiae; omnis enim vnio inter partes integrales alicuius est per modum vnionis eiusdem ordinis cum partibus, v.g. vnio, quae datur integralis quantitatis non est qualitas, aut substantia, sed modus quantitativus; & vnio inter partes qualitatibus est qualitativus, vt ita dicam, & non quantitativus, aut substantialis; ergo vnio inter partes integrales substantiales non est accidens, v.g. quantitas, sed modus substantialis: ergo quantitas non erit ratio formalis vniendi duas partes integrales substantiales materiae primae: ergo tantum erit dispositio per vos ad formalem vnionem introducendam inter partes substantiales materiae primae: sed Deus potest supplere quaecumque dispositionem naturalem diuinitus, ita vt introducat formam etiam si non praecedat dispositio aliqua naturalis, & sic potest introducere formam ignis in subiectum quod non sit dispositum per calorem, & siccitatem: ergo inter illam dimidietatem Hostiae, quae remanet, quia non est consecrata, & separatur diuinitus à sua quantitate, & inter aliam dimidietatem Hostiae quae destructa fuit per conservationem, & reproducit de novo sine quantitate poterit Deus introducere, aut producere vnionem substantialem, in quo nulla videtur implicatio, siquidem eadem sunt entitates quae antea vnitae erant, in quibus aptitudo vt vniantur non distinguitur ab ipsis entitatibus: ergo si manet eadem entitas illarum, manebit eadem aptitudo in ipsis vt vniantur: ergo possunt vniiri saltem diuinitus, sed possibile posito in actu nullam sequitur inconueniens: ergo sine inconueniente possumus supponere quod vniantur de facto à Deo. Tunc sic, illae entitates vnitae sunt partes integrales, sed non datur in eo casu quantitas: ergo ratio partis in partibus integralibus non sumitur à quantitate formaliter.

SUBSECTIO II.

In qua tertium argumentum proponitur.

Tertio principaliter sic probatur; si materia prima ex se, & separata à quantitate nullas haberet partes substantiales, vt vos asseritis, esset separata à quantitate entitas simplex, sed ea entitas quae semel est simplex semper debet esse simplex, ita vt nunquam habeat partes nec sit composita ab eis; ergo illa substantia adhuc sub quantitate, erit simplex, & nullas habebit partes substantiales: sed hoc est absurdum vt experientia ipsa patet, & est contrarium vestrae conclusioni; si quidem vos asseritis cum veritate materiam primam sub quantitate habere partes, & non esse simplicem; ergo ne hoc absurdum sequatur dicendum est, materiam primam ex se separatam à quantitate non esse simplicem, sed potius esse compositam integraliter, & habere partes substantiales. Ex quo evidenter sequitur tales partes non recipere substantiam à quantitate, sed habere à se quia non existente forma nihil potest accipi ab illa in genere causae formalis: consequentia prima est evidens supposita minore; consequentia entitas materiae primae in casu separationis à quantitate supponitur simplex: sed ea entitas quae semel supponitur simplex semper debet esse simplex, & in nullo statu potest habere partes: ergo neque in statu coniunctionis cum quantitate potest habere illas; minor prima sic demonstratur, quia substantia per suum ipsum esse dicit simplicitatem, & non per aliud esse distinctum à proprio: ergo talis simplicitas non potest separari ab ipsa entitate quae simplex est, sed ea quae non possunt separari ab aliquo subiecto, & semel conueniunt ei semper, & in quocumque statu debent ipsi conuenire; ergo entitati quae semel conueniunt non habere partes, & simplicitas, semper ei conueniunt in quocumque statu, ac proinde semper erit entitas simplex, & non habens partes, neque composita; maior illa sic probatur, quia ipsa entitas separata adhuc vel ipsa vt distinguitur, ab illa entitate per quam fit simplex, aut habet partes, aut non habet illas, si non habet; ergo adhuc separata, & quatenus distincta ab ea, per quam fingitur fieri simplicem talis entitas est simplex: ergo non fit simplex per illud additum, quod fingitur, nam idem est esse simplex ac non habere partes, quia quando aliqua entitas per se, vt distinguitur à quacumque alia habet aliquod praedicatum, vt habeat illud non indiget aliquo superaddito, v.g. quia homo ex se, & vt distinguitur à quocumque alio ente est animal rationale, vt sit tale non indiget alio superaddito; alias esset, & non esset per se animal rationale, sed entitas, quae simplex dicitur non habet partes ex se, & caret illis, quatenus distinguitur à quacumque alia entitate: ergo non caret illis per aliam distinctam entitatem à se; ac proinde vt fit simplex non indiget aliquo superaddito.

Si autem vt distinguitur, vel separatur ab entitate qua dicitur reddi simplicem illam entitatem habet partes distinctas inter se, & vnitas non poterit illud additum destruere distinctionem inter illas partes, & vnionem, & facere illas vnitas, & eandem entitatem, nam vt supra dixi, quae semel distinguntur nunquam identificantur.

Dices

Quæst. VI. Vtrum substantia habeat, &c. 597

41 Dices distinctionem inter illas partes, & vnionem posse destrui manentibus eisdem entitatibus, quia non distinguuntur per seipsas, sed potius per aliud à se distinctum, ac proinde posse identificari inter se faciendo vniam entitatem: simplicem, & indivisibilem.

42 Sed contra hanc solutionem insurgunt ea, quæ in prima ratione nostræ conclusionis dicta sunt, & etiam multa alia quæ diximus in metaphysica agendo de distinctionibus. Deinde si hæc solutio esset vera procedendum esset in infinitum; nam si vna res esset distincta ab alia per aliam entitatem; hoc est si fundaret distinctionem per aliud esse quod non sit ipsa formalis distinctio, quæro per quid distinguatur ab illa tertia entitate? aut per quid funder distinctionem ab illa? si per seipsam idem dici posset de prioribus entitatibus, & præcite propter hunc effectum superflua est illa tertia, si per aliam procederet ulterius, & sic in infinitum, vt v. g. si hæc materia prima distinguitur ab illa materia per quantitatem distinctam ab ipsa materia, ab ipsa quantitate per quid distinguitur? non certe per quantitatem, cum illa sit aliud extremum illius distinctionis; ergo per seipsam; ergo eadem ratione poterit per se ipsam entitativè distingui ab alia materia, sicut etiam materia non distinguitur realiter à forma per quantitatem sed per suam entitatem; ergo eodem modo vna pars substantiæ non est distincta ab alia, & ab vnione per aliquid superadditum sed per se ipsam, ac proinde non poterit tolli ab ipsis distinctio, nec fieri vniam, & indivisibilem entitatem per aliquid superadditum.

43 Præterea, quantitas non est capax vt per aliquid superadditum reddatur simplex, quia ex se habet distinctionem in partibus, & est composita; item homo non potest per aliquid superadditum reddi simplex, sed illa entitas proptèr distinguitur ab illo addito, ratione cuius dicitur reddi simplex habet partes, & est composita; ergo non est capax recipiendi aliquid superadditum per quod reddatur simplex, quia vbi est eadem ratio formalis est idem effectus, vel quasi effectus formalis: sed tota ratio formalis propter quam quantitas, & homo non possunt recipere aliquid superadditum, ratione cuius habeant simplicitatem, est quia ex se sunt compositæ entitates; ergo si in illa entitate de qua loquimur datur eadem ratio formalis compositionis, & partium, dabitur idem effectus incapacitatis ad recipiendum aliquid superadditum per quod reddatur simplex.

44 Confirmatur, quia simplicitas dicit entitatem cum negatione partium vnitarum inter se: sed hæc negatio fundatur in ipso esse rei simplicis, ita vt præciso quocumque alio esse sufficienter fundetur in illo esse rei simplicis hæc negatio: sed post adventum ipsius quantitatis manet ipsa entitas rei simplicis: ergo manet etiam, & conservatur negatio, quæ fundatur immediate in ipsa entitate; maior est evidens; minor sic probatur, quia ipsa entitas rei simplicis adhuc vt distinguitur ab illa entitate in qua fingitur fundari illam negationem vel habet partes, vel non habet partes: primum impossibile est, vt probatum iam manet: ergo necessario secundum affirmandum est: ergo præcisa illa entitate distincta ab entitate rei simplicis entitas ipsius fundabit illam negationem; consequentia præcipua sic probatur, ideo conservata essentia hominis necessario conservatur negatio brutalitatis, quia illa negatio

fundatur in ipsa essentia immediate præcisa alia entitate, & etiam negatio, quæ constituit ens in esse vnus transcendentalis conservatur necessario conservata entitate, quia fundatur immediate in ipsa entitate entis: ergo conservata ipsa entitate substantiæ post adventum quantitatis, necessario conservabitur ipsa negatio per quam constituitur in esse simplicis, siquidem fundatur in ipsa entitate substantiæ.

Totum hoc argumentum cum sua cõfirmatio- 45 ne sic vrgetur, quia omnia quæ sunt simplicia entia non sunt simplicia per aliquam entitatem distinctam ab ipsa entitate rei simplicis, v. g. Angelus est entitas simplex per suam ipsam essentiam, quia essentialiter est entitas spiritalis, & essentialiter distincta à quacumque entitate composita. Item punctum quantitatis per suum esse est simplex, & fundat immediate negationem compositionis; quod patet sic, quia si per aliam entitatem fundaret illam negationem partium proptèr distinguitur ab illa entitate, interrogo an habeat partes, vel non? si non? sequitur intentum: si habet? debet habere partes intra rationem quantitatis cum punctum sit intra rationem quantitatis: ergo debet habere partes longas, vel latas, vel profundas, cum his tota compositio quantitatis circumscribatur: sed nullas habet harum, alias punctum vel esset linea, vel superficies, vel corpus: ergo.

Sed per vos materia prima ex se, est simplex, 46 & ex se caret partibus: ergo per suam ipsam entitatem, & non per aliquam entitatem positivam distinctam à se fundat negationem compositionis, & dicit simplicitatem: ergo semper ac conservatur eadem entitas, conservatur simplicitas materiæ primæ, sicut semper ac conservatur entitas Angeli, entitas Dei, & entitas puncti conservatur simplicitas eorum, quod adeo verum est, vt per nullam entitatem superadditam possit tolli simplicitas Angeli, puncti, &c. nec destrui carentia partium quæ in illis reperitur formaliter.

Vrgetur, quia per nullam entitatem superad- 47 ditam, vt supra probavimus, potest res formaliter composita, vt v. g. quantitas, homo, &c. reddi simplex, ita vt in ipsa destruat composio, atque contrariorum eadem est disciplina, & ratio opposito sensu: ergo entitas simplex ex se, quæ opponitur compositæ per nullam entitatem superadditam potest reddi composita, ita vt destruat carentia partium, & simplicitas quæ formaliter reperiuntur in illa rationetalis entitatis superadditæ; sed materia prima ex se, & quatenus est separata à quantitate est simplex, & fundat carentiam partium: ergo per nullam entitatem superadditam potest amittere simplicitatem, & carentiam partium: sed quantitas est entitas superaddita materiæ primæ: ergo per additionem talis quantitas non tollitur carentia partium, & simplicitas, quæ dantur in materia primæ: ergo hæc absurda dicantur, dicendum est materiam primam ex se non esse simplicem, aut ex se non carere partibus: sed potius habere illas distinctas inter se.

Dices materiam primam vt separatam à quan- 48 titate non habere partes formaliter, habere tamen illas virtualiter, & ideo habere partes formales potentialiter, hoc est habere potentiam, vt eas accipiat formaliter à quantitate.

Sed contra primo, quia Angelus, & animus 49

rationalis habent partes virtuales, & sic habent extensionem virtualemente ratione cuius possunt esse in loco extenso, & divisibili, & animus rationalis potest informare materiam divisibilem, & extensionem formaliter; item punctum habet sua latera, seu partes virtualiter distinctas, ut probabimus in *Physicis disp. de compositione Continui*, & nihilominus, quia hæc entitates sunt formaliter simplices, nullam potentiam habent ut per aliquam entitatem superadditam, ut diximus habebant partes formales, & compositionem formalem inter illas propter rationem supra positam videlicet, quia simplicitas convenit tibi ex vi propriæ essentiae, & entitatis: sed licet materia prima habeat partes virtualiter est formaliter simplex, & caret partibus: ergo habet simplicitatem ratione suæ essentiae, & entitatis inseparabiliter omnino necessario ab ea: ergo nullam habet potentiam ut à quantitate superaddita habeat partes formaliter, & sic formaliter non habebit partes potentialiter.

50 Vergetur in vno contrario formali nulla datur potentia ut fiat alterum contrarium ratione alicuius entitatis superadditæ, & sic albedo non potest fieri nigredo. Paternitas non potest esse filiatio, rationale non potest esse irrationale, aut lux tenebræ propter aliquam entitatem superadditam illis: sed entitas simplex ex se opponitur entitati compositæ, quatenus una dicit negationem alterius, eo modo, quo irrationale dicit negationem rationalis; ergo nulla entitas simplex (ratione alicuius superadditi) habet potentiam ut fiat composita, sicut composita formaliter nullam habet potentiam; v. g. quantitas, ut ratione alicuius superadditi fiat simplex formaliter; sed materia prima in casu in quo superaretur à quantitate esset simplex formaliter, omnibusque formaliter careret partibus, etiam si virtualiter habeat illas; ergo nullam habet potentiam, ut ratione quantitatis superadditæ supra ipsam fiat composita formaliter, habeatque partes formales.

51 Dices simplex, & compositum non esse opposita, sed solum esse specie distincta.

52 Sed contra; quia implicat quod una species adhuc per potentiam Dei absolutam possit transire in aliam distinctam à se, nam eo ipso quod transit in aliam speciem destruitur prima, etiam si virtualiter contineat secundam, in quam transit, v. g. quando mixtum transit in elementa, quæ continet virtualiter, destruitur mixtum; & ratio est quia quoties fit nova species, fit etiam nova essentia; quia species, & essentia sunt idem, & destruitur essentia alia antecedens, sed entitas simplex est alia species ab entitate composita: ergo nullo modo potest transire entitas simplex in compositam.

53 Quod autem entitas simplex sit distincta species ab entitate composita sic patet, quia quoties unum ens dicit negationem alterius ex vi propriæ entitatis, & essentiae se habent ut duæ species, & unum distinguitur essentialiter ab alio, ut patet in rationali, & irrationali: sed ita se habent compositum & simplex, quia se habet sicut divisibile, & indivisibile: sed indivisibile dicit negationem partium, quas dicit divisibile, & compositum; ergo sunt species distinctæ: ergo una non potest transire in aliam adhuc divinitus.

54 Dices hoc totum verum esse in simplici, &

composito essentialiter, non autem in simplici, & composito integraliter; unde licet simplex essentialiter non possit transire in compositum essentialiter; bene autem simplex integraliter in compositum integraliter, & contra.

Sed contra evidenter, quia punctum in linea, ⁵⁵ instans in tempore, & mutatum esse in motu sunt simplicia integraliter solū, & nihilominus adhuc divinitus non possunt transire in motum, tempus, & quantitatem quæ sunt composita integraliter, itaque neque per potentiam Dei absolutam punctum potest fieri divisibile formaliter. Item non solum implicat ut angelus, & anima rationalis de novo reddantur compositi essentialiter, & quod de novo habeant partes essentielles, sed etiam implicat omnino ut reddantur de novo compositi integraliter, & quod habeant formaliter partes integrales etiam si habeant partes virtuales, sicut implicat ea, quæ distinguuntur tantum virtualiter, ut intellectus divinus, & voluntas, ratio entis, & ratio substantiæ in homine de novo distinguantur formaliter ratione alicuius superadditi: ergo non solum implicat transitus de entitate simplici essentialiter in entitatem compositam essentialiter; sed etiam transitus de entitate simplici integraliter in entitatem compositam integraliter; sicut è contra implicat, ut entitas formaliter composita integraliter, v. g. quantitas transeat in entitatem formaliter simplicem integraliter; & ratio universalis est, quia quæcumque simplicitas indicat in re simplici essentialiter, & entitatem distinctam à quacunque composita in eo genere in quo est alia simplex, sed una distincta essentia & entitas, non potest ratione alicuius superadditi fieri alia, & identificari cum illa, quia hæc omnia prædicata aut conveniunt rebus per identitatem cum proprijs essentijs, naturis, & differentijs, aut ratione negationis immediate fundatæ in proprijs essentijs entitatibus, & differentijs, ratione cuius immediate foundationis conservatis entitatibus, essentijs, & differentijs nullo modo potest destrui talis negatio, & ideo simplicitas, & negatio partium in anima rationali nullo modo possunt tolli ab ea; sed materia prima ex se est simplex, & caret partibus, ut anima rationalis: ergo nullo modo possunt tolli simplicitas, & carentia partium à materia prima.

Dices materiā secundum se non habere partes, ⁵⁶ sicut neque animus rationalis, sed cum hoc discrimine quod licet materia sola non habeat partes, eas tamen habet à quantitate, in quo differt ab anima rationali.

Sed hæc solutio, & discrimen quod affert inter ⁵⁷ materiam, & animum rationalem nihil habent novi, nam solutio eadem est quæ antea data fuit, ac proinde iam positus argumentis evidenter labefactatur, nam repetitio solutionis antea datæ repetitione dumtaxat argumentorum positiorum est refutanda, quibus etiam refutatur discrimen nuper traditum.

Deinde contra illam, & contra Thomistam sic ⁵⁸ argumentor, quia per vos materia non habet alias partes præter eas quas recipit à quantitate, (ac proinde quantitativis vocatis) & has assignatis accipere ab illa materia prima, quia recipit quantitatem, quæ est ratio formalis illarum partium, sed animus rationalis per vos, quatenus est subiectum quantitatis (nam vos ait omnia accidentia, & præcipue quantitatem subiectari in anima

Quaest. V. Vtrum substantia habeat, &c. 599

anima rationali materia prima, & vnione simul quæ sunt totum recipit ipsam quantitatem; ergo habet eandem partes à quantitate ac materia prima; ergo eodem, & non diuerso modo se habent anima rationalis & materia prima.

59 Secundo contra illam extensionem partium, & distinctionem earum virtutem sic arguuntur, quia extensio, seu compositio virtualis non est extensio, vel compositio actualis formalis sed potentialis solum; ergo talis erit qualis actus, per quem extrahitur illa potentia; sed actus est quantitas, & accidens per te; ergo, virtualis extensio, & compositio substantiæ corporeæ vel erit accidens, vel erit in ordine ad extensionem, & compositionem actualem partium accidentalium. Tunc sic, sed substantia corporea non constituitur in ratione subiecti quantitatis, quatenus dicit compositionem virtutem reducibilem ad actum per quantitatem, sed quatenus in se substantialiter, & integraliter est composita, & diuisibilis formaliter, præceditque ipsam quantitatem, alias si substantia corporea ex se non esset formaliter composita, & diuisibilis integraliter pro priori naturæ quo concipitur quantitatem recipere esset inepta causa talis quantitatis, quia non præ-existeret cum omni ratione necessaria ad causandam, & recipiendam in se totam quantitatem, & partes diuisibiles eius; ergo vel dicendum est substantiam corpoream esse indiuisibilem, & ineptum subiectum quantitatis si habet solum extensionem virtutem, quod est absurdum, vel concedendum est ante quantitatem ipsam ex se habere partes substantiales integrales formaliter, ex quibus entitative componatur.

60 Dices extensionem illam virtutem reddere subiectum aptum ad recipiendam quantitatem.

61 Sed contra, quia illa extensio virtualis, per vos est tantum extensio potentialis; ergo actu non est extensio, sed quæ actu non est extensio substantialis, & entitativa non est sufficiens ratio constituendi subiectum vltimo, & proxime aptum ad recipiendam in se formam actu, & formaliter extensam, & diuisibilem; ergo.

62 Vegetur evidenter quia ut quantitas det suum effectum formalem debet informare diuisibile modo formaliter subiectum cui tribuit effectum formalem, nam forma formaliter diuisibilis informat diuisibili modo formaliter habendo proprias partes formales, vnam extra aliam in distinctis subiectis, quod præcipue contingit hoc in quantitate, ne duæ partes quantitatis penetrantur inter se essendo in eadem simplici, & indiuisibili entitate; sed non potest forma diuisibili modo formaliter inesse, quin ex parte subiecti detur diuisibilitas formalis partium, & pluralitas illarum formaliter, ita ut vni correspondeat inherencia vnius partis quantitatis, & alteri correspondeat inherencia alterius partis; ergo diuisibilitas formalis ex parte subiecti, & pluralitas formalis partium ex parte eiusdem est conditio necessaria ad informationem quantitatis, & ad non est effectus formalis quantitatis. Probatur hæc vltima consequentia quia effectus formalis quantitatis non supponitur ad effectum formalem illius; alias idem ad se ipsum supponeretur; sed omnis conditio ex parte causæ supponitur ad effectum formalem illius causæ; ergo diuisibilitas quæ est conditio ad informationem, cum in-

formatio sit causalitas formæ supponetur necessario in genere causæ formalis ad effectum formalem quantitatis; ergo non est ipse effectus formalis quantitatis, cum ipse effectus non supponatur ad seipsum in eodem genere causæ formalis; unde diluta est iam responsio dicentium supponi in genere causæ materialis, & subleui in genere causæ formalis.

Nam ut nunc probauimus, diuisibilitas formalis, seu ratio partium in subiecto est conditio ex parte ipsius causæ formalis ad informationem, & effectum formalem; ergo debet etiam supponi ex parte causæ formalis in genere causæ formalis ad effectum formalem; ergo non est effectus formalis.

Et vegetur, quia materia prius natura creatur, & habet esse quam recipiat quantitatem; ergo prius etiam natura intelligitur ut habens totam entitatem suam in qua recipiat totam quantitatem, & diuersas partes suæ substantiæ formales, & actuales in quibus diuersas partes actuales, & formales quantitatis recipiat; ergo non habet à quantitate partium distinctionem.

Declaratur amplius, quia si materia prima non præsupponeretur cum actuali entitate, sed reciperet illam à quantitate non posset esse subiectum secundum propriam entitatem, nec secundum illam posset recipere entitatem formalem actualem quantitatis; sed quantitas non solum recipitur in materia prima secundum entitatem quomodocumque; sed etiam secundum partes formales actuales; ac proinde materia prima recipit partes formales quantitatis; ergo non solum debet præsupponi materia prima ad receptionem quantitatis habendo entitatem actualem à se ad recipiendam entitatem actualem quantitatis; sed etiam habendo formaliter actuales partes ad recipiendum actuales partes quantitatis formaliter, quia sicut se habent entitas actuales subiecti ad recipiendam entitatem actualem formæ, ita se habent partes actuales subiecti ad actuales partes formæ recipiendas; sed quia materia prima recipit entitatem actualem quantitatis præsupponitur ad quantitatem creatam cum actuali entitate, ita ut non accipiat à quantitate actualem entitatem; ergo similiter, quia recipit partes actuales quantitatis debet præsupponi ad illas partes recipiendas creatas cum actualibus partibus formaliter.

Maiores prima est evidens, quia forma non recipitur in proprio effectui formali, alias anima rationalis in homine reciperetur, ac proinde forma non recipitur in eo quod tribuit subiecto, neque subiectum recipit formam in eo, quod accipit à forma; sed potius in illo esse quod præsupponitur ad formam, & non recipit à forma, & sic anima rationalis recipitur in esse materiæ primæ quod non accipitur à forma; sed præsupponitur ante ipsam; ergo si materia prima non præsupponeretur secundum esse actualem ad quantitatem, &c. non reciperet illam in illo esse actualem.

Nec valet respondere materiam ex se seu prius natura habere partes in potentia non in actu; non enim hoc potest subitineri, quia subiectum eo modo debet præsupponi actualiter, quo recipit formam, & sic debet præsupponi cum entitate actuali, seu in actu, & non solum in potentia propter proportionem subiecti cum forma;

ma i ergo si recipit formam cum partibus in actu, & non in potentia, etiam debet præsupponi cum partibus in actu, & non in potentia.

68 Deinde interrogo quid sit habere partes in potentia: nam si hoc sit habere illas unitas, & componentes unum totum, & non ut entia actu divisa, & separata, sic verum est illas partes esse in potentia; tamen hoc nihil ad rem spectat; nam etiam sub quantitate continua illæ partes sunt illo modo in potentia, & non in actu, quam verius, ac melius dicuntur entia in potentia quam partes in potentia; si autem habere partes in potentia sit revera non habere illas: sed expectare illas à quantitate; hoc plane est impossibile: quia illæ partes sunt substantia, non potest autem quantitas formaliter dare aliquid substantiæ: secundo, quia illæ partes sunt subiectum partium quantitatis, non potest autem accidens formaliter dare subiecto entitatem eius tertio, quia totum nihil aliud est, quam partes eius simul sumptæ, & unitæ; ergo si materia ex se, & prius natura, quam intelligatur habere quantitatem, habet integram suam entitatem, habet etiam entitatem suarum partium.

69 Dices materiam primam ut distinctam à quantitate ex se neque esse simplicem, nec compositam.

70 Contra, quia inter duos terminos contradictorie oppositos non potest dari medium, quia oppositio contradictoria est immediata, & maxima, unde subiectum de quo loquimur per illos terminos necessario debet esse sub aliquo ex illis, nec potest abstrahere à parte rei ab aliquo ex ipsis essendo in statu medio: sed termini illi compositio, & simplicitas includunt oppositio nem contradictoriam, nempe compositionem partium, & non compositionem: ergo materia prima vel habet compositionem, vel non habet compositionem, quodlibet enim vel est, vel non est; si habet compositionem partium habeo intentum, si non habet, habebit simplicitatem, simplex enim est quod nullas habet partes, nam ideo punctum, seu indivisibile quantitatis est simplex, quia non habet partes: sed materia prima non habet partes: ergo est simplex; ergo falsum est dicere, quod materia prima neque est composita, neque simplex à parte rei, prout distinguitur, & separatur à quantitate.

71 Dices materiam prout separatam à quantitate non esse negative sine partibus, sed præcise ac proinde non esse simplicem.

72 Sed contra primo, quia licet quantitas possit in statu intentionali, hoc est, per cognitionem esse præcise, tamen in statu reali (de quo loquitur questio, & non de intentionali) videlicet quatenus realiter distinguitur à quantitate, vel quatenus divinitus separata à quantitate conservatur sine illa, non potest villo modo se habere præcise respectu partium, sed necessario à parte rei prout sic separata debet habere partes vel non habere illas, si non habet à parte rei est cum negatione illarum, unde negative, & non præcise, ac proinde erit simplex sicut punctum; si habet: ergo non habet illas à quantitate cum secundum se habeat illas; ratio huius est, quia à parte rei, ut dixi, non datur medium inter negationem, & affirmationem respectu eiusdem, unde si res non est sub affirmatione, necessario debet esse sub negatione, ut ipso lu-

mine natura manifestum est, neque enim hoc est simile, ut bene advertit Pater Hurtado, distinctione rationis, quia unus conceptus præcise distinguitur ab alio, ex qua præcise non bene concluditur negatio alterius conceptus; at vero in distinctione reali, si unus conceptus est realiter extra essentiam alterius, tota illa essentia est essentialiter sine tali conceptu, ut essentia hominis non est essentialiter alba, quia albedo realiter distinguitur à tota hominis essentia; similiter compositio quantitatis est extra totam essentiam materie, & ab illa realiter distincta; ergo essentia materie est aliquid non includens quidditative quantitatem; ergo illud ens in suo conceptu quidditative habet compositionem distinctam à compositione quantitatis, & sic habemus intentum; vel caret illa compositione quidditative, sic autem est tam quidditative simplex quam anima rationalis, nec erit capax extensionis localis; quæ in re extensa requirit pro fundamento partium multitudinem, quæ accipiant extensionem, ita ut substantia capitis non sit substantia cordis, alioquin non differt ab anima.

Secundo contra, quia punctum quantitatis 73 nullo modo potest esse à parte rei solum in statu præcise: sed potius debet esse in statu negative partes, aut cum partibus, & quia non est cum partibus debet esse in statu negationis partium, & idem est de anima rationali, & de Angelo, & contra vero, quia quantitas non potest esse in statu negativo partium debet esse in statu positivo habendi partes, ac proinde in statu compositionis, & hoc est adeo universaliter verum, ut nulla sit in rerum natura entitas cui non conveniat, aut carentia compositionis, aut compositio sine eo quod aliqua entitas in rerum natura possit præcise ab aliquo ex his duobus statibus, cum contradictorie, & sine medio opponantur: sed materia prima separata divinitus ab omni quantitate debet esse in aliquo ex his statibus, ita ut aut sit sub carentia partium, aut cum partibus: sed per vos non habet partes separata à quantitate: ergo negat illas: ergo est simplex ac proinde non præcise à simplicitate, & compositione.

Deinde rogo utrum in illo conceptu præcise 74 sine à parte rei partes substantiales realiter distinctæ à partibus quantitatis, sicut in bruto est realiter animal distinctum realiter ab homine? si sunt; ergo materia non habet partes formaliter à quantitate, si non sunt; ergo tota substantia materie est substantialiter indivisibilis à parte rei. Præterea, quando concipitur materia etiam si concipiatur cum quantitate, concipitur aliquid in recto quod est de essentia materie, & in obliquo connotatur quantitas quæ est accidens materie, id quod concipitur in recto, rogo si ne sub affirmatione compositionis, aut sub negatione illius? si est sub affirmatione: ergo habet partes, si sub negatione non habet illas, nec poterit habere, quia quod semel est simplex nunquam potest habere partes: ergo nec sub quantitate habet illas.

Dices materiam primam non posse conservari 75 à Deo sine omni quantitate, nam si 76

Sed contra, quia hoc irrationale est, nam si Deus conservat quantitatem sine omni substantia, quomodo negari potest posse conservari substantiam sine omni quantitate? cum multo ma-

Quæst. VI. Vtrum substantia habeat, &c. 601

ior sit dependentia accidentis à substantia quam substantiæ ab accidente. Item quia hæc sunt res absolutæ, & realiter distinctæ; ergo sicut una sine alia, ita & vice versa altera sine altera conservari potest, de quo argumento videri possunt plura apud Gabriel.

78 Quod de novo sic amplius confirmo, quia si substantia non posset esse separata divinitus, & conservari in statu separationis à quantitate erit modus quantitatis: sed hoc est summum absurdum: ergo substantia bene potest conservari separata ab omni quantitate: maior sic patet, quia nihil aliud est modus ut patet ex eius definitione, nisi entitas tam debilis, & tam diminuta, ut actu petat essentialiter, & non potentialiter esse unitam rei sine qua nullo modo potest divinitus conservari, imo si hæc non est definitio modum mihi adversarij aliam quam certe non dabit: ideo enim colligimus actionem, & unionem esse modos rerum, quia non possunt separari à rebus divinitus, & è contra colligimus accidentia panis esse res, & non modos, quia separantur divinitus à substantia panis: ergo si substantia non potest divinitus conservari separata à quantitate: ergo erit modus quantitatis.

79 Denique, quia ex conservatione substantiæ sine omni quantitate nulla probabilis contradictio inferri potest.

SUBSECTIO III.

In qua quantum argumentum proponitur.

80 Quarto principaliter sic argumentor, quia vel quantitas tribuit partes substantiæ in genere causæ efficientis, vel in genere causæ formalis: sed in neutro genere: ergo nullo modo tribuit partes substantiæ. Prima pars minoris patet ex ipsis terminis ab ipsisque adversarijs conceditur, nam accidens passivum ut est quantitas nullo modo est productiva, non solum entitatum substantialium ut sunt partes materiæ primæ: sed neque aliorum accidentium, ut videtur esse in albedine quæ nullo modo est productiva in genere causæ efficientis alicuius accidentis, & multo minus substantiæ licet sit perfectior quantitate ex eo quod sit qualitas, & hoc non ob aliam rationem, nisi quia est entitas pure passiva. Secunda pars minoris sic primo demonstratur, quia vel causat in genere causæ formalis partes substantiales materiæ primæ quoad entitatem substantialem earum, & hoc non, ut patet ex prima ratione nostræ conclusionis, vel causat in genere causæ formalis tales partes quoad distinctionem earum, ita ut reddat illas primario ac formaliter distinctas: sed hoc est impossibile; ergo nullo modo causat partes materiæ primæ in genere causæ formalis, minor sic demonstratur, quia ratio formalis constitutiva distinctorum in esse distinctorum formaliter debet esse distinctio formalis, sicut ratio formalis constitutiva in esse unius debet esse unitas, & ratio formalis constitutiva in esse eiusdem seu identificari debet esse identitas, sicut ratio constitutiva albi in esse albi debet esse albedo, sicut constitutiva lucidi debet esse lux, &c. & ratio est manifesta, quia illa est ratio formalis alicuius concreti, quæ fuerit abstractum talis concreti, & quæ in abstracto habuerit eandem denominationem quam concretum continet in concreto, anima enim dicitur ratio formalis constitutiva animati, & humanitas hominis, quia sunt abstracta, quæ continent in abstracto eandem denominationem, quam continent concreta, quæ constituuntur ab illis: sed solum distinctio formalis est abstractum concreti distincti, & habet eandem denominationem in abstracto, & per modum formæ, ac habet distinctum in concreto, & per modum effectus formalis; ergo solum distinctio potest in genere causæ formalis constituere distincta in esse distinctorum formaliter.

ti, & quæ in abstracto habuerit eandem denominationem quam concretum continet in concreto, anima enim dicitur ratio formalis constitutiva animati, & humanitas hominis, quia sunt abstracta, quæ continent in abstracto eandem denominationem, quam continent concreta, quæ constituuntur ab illis: sed solum distinctio formalis est abstractum concreti distincti, & habet eandem denominationem in abstracto, & per modum formæ, ac habet distinctum in concreto, & per modum effectus formalis; ergo solum distinctio potest in genere causæ formalis constituere distincta in esse distinctorum formaliter.

Sed quantitas nullo modo est distinctio formalis; ergo quantitas nullo modo potest constituere partes substantiæ in esse distinctarum formaliter, in genere causæ formalis; minor hæc in qua est difficultas sic demonstratur, quia distinctio formalis, aut est negatio formalis, quæ unum non est aliud, hoc est quæ unum negat se esse idem cum alio, & identificari cum illo, ut communior sententia docet, admittiturque à Thomistis insistentibus vestigijs Divi Thomæ, ut ipsi asserunt, quod late dictum est in metaphysica *disp. de distinctionibus*; sed quantitas nullo modo est negatio formalis, cum sit entitas realis positiva, cuius munus est reddere substantiam molem corpoream, ut patet ex dicendis in hoc prædicamento, distinguiturque à quacunque negatione ratione positivi esse quod habet; ergo secundum hanc acceptionem distinctionis quantitas nullo modo est distinctio formalis.

Vel distinctio est relatio prædicamentalis formaliter, quam sententiam ut probabiliorē defendi in metaphysica loco citato, ita ut sit relatio, quæ immediate fundatur in re quæ distinguitur per illam, & quam immediate refert actualiter, & formaliter ad aliam rem à se distinctam; unde si est distinctio substantiæ respectu alterius substantiæ, debet esse relatio quæ immediate fundatur in tali substantia: sed quantitas nullo modo est relatio formalis, quia una substantia immediate refertur ad aliam; ergo quantitas in hac acceptione non est formalis distinctio: minor hæc probatione non patet, admittitur enim ab adversarijs, & patet ex dictis in prædicamento de relatione. Deinde, quia relatio formalis prædicamentalis si distinguitur ab immediato fundamento est modus; quantitas autem est res si non distinguitur ab immediato fundamento, evidenter sequitur relationem immediatè fundatam in substantia esse idem cum substantia; atqui quantitas non identificatur cum substantia præcipue in sententia Thomistarum; ergo quantitas non est relatio formalis. Præterea, quia relatio actualis nullo modo potest esse sola sine alia entitate actuali, quæ sit terminus illius, ut in confesso est apud omnes Dialecticos; atqui quantitas non petit ad suum esse actuale aliam entitatem actualem ad quam referatur, nam quantitas sola potest conservari in universo, & præterea potest existere sine substantia cui inhaerebat, ut videtur esse in Eucharistia; ergo quantitas non est relatio, quia relatio formalis, & prædicamentalis nullo modo potest existere, & conservari sine fundamento cui innititur, & sine termino ad quem refertur.

Aut denique distinctio formalis est relatio transcendentalis respectu rei distinctæ, & sic de-

gggg bet